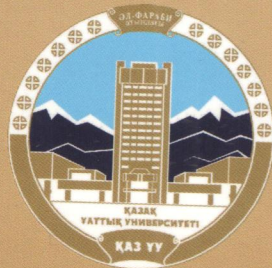


ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТИ
ФИЛОЛОГИЯ, ӘДЕБИЕТТАНУ ЖӘНЕ ӘЛЕМ ТІЛДЕРІ ФАКУЛЬТЕТИ
ШЕТЕЛ ФИЛОЛОГИЯСЫ ЖӘНЕ ЖАЛПЫ ТІЛ БІЛІМІ КАФЕДРАСЫ
(ҚАЗАҚСТАН)
АБЫЛАЙ ХАН АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР ЖӘНЕ ӘЛЕМ ТІЛДЕРІ УНИВЕРСИТЕТИ
(ҚАЗАҚСТАН)
ШЫҒЫС ЕУРОПА БОЙЫНША ГИСЕН ОРТАЛЫҒЫ
(ГЕРМАНИЯ)
НИТРАДАҒЫ ФИЛОСОФ КОНСТАНТИН АТЫНДАҒЫ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОСОФИЯ ФАКУЛЬТЕТИ
АҒЫЛШЫН ТІЛІ ЖӘНЕ АМЕРИКАНИСТИКА КАФЕДРАСЫ
(СЛОВАКИЯ)
ҚАЗАҚ МЕНЕДЖМЕНТ, ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ БОЛЖАУ ИНСТИТУТЫ
(АҚШ - ҚАЗАҚСТАН)
**«Тіл және мәдениаралық қатынас» атты II Халықаралық ғылыми-
теориялық конференциясының материалдар жинағы**



КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
ФАКУЛЬТЕТ ФИЛОЛОГИИ, ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЯ И МИРОВЫХ ЯЗЫКОВ
КАФЕДРА ИНОСТРАННОЙ ФИЛОЛОГИИ И ОБЩЕГО ЯЗЫКОЗНАНИЯ
(КАЗАХСТАН)
КАЗАХСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ И МИРОВЫХ ЯЗЫКОВ
(КАЗАХСТАН)
ГИСЕНСКИЙ ЦЕНТР ПО ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЕ
(ГЕРМАНИЯ)
УНИВЕРСИТЕТ КОНСТАНТИНА ФИЛОСОФА В НИТРЕ
ФАКУЛЬТЕТ ФИЛОСОФИИ
КАФЕДРА АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА И АМЕРИКАНИСТИКИ
(СЛОВАКИЯ)
КАЗАХСТАНСКИЙ ИНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТА, ЭКОНОМИКИ И ПРОГНОЗИРОВАНИЯ
(США-КАЗАХСТАН)

Сборник материалов

**II Международной научно-теоретической конференции
«Язык и межкультурная коммуникация»**

KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY AFTER AL-FARABI
FACULTY OF PHILOLOGY, LITERATURE STUDIES & WORLD LANGUAGES
DEPARTMENT OF FOREIGN PHILOLOGY AND GENERAL LINGUISTICS
(KAZAKHSTAN)
KAZAKH UNIVERSITY OF INTERNATIONAL RELATIONS AND WORLD LANGUAGES AFTER ABYLAI KHAN
(KAZAKHSTAN)
GIESSENER ZENTRUM OESTLICHES EUROPA
(GERMANY)
CONSTANTINE THE PHILOSOPHER UNIVERSITY IN NITRA
FACULTY OF ARTS, DEPARTMENT OF ENGLISH AND AMERICAN STUDIES
(SLOVAKIA)
KAZAKH INSTITUTE OF MANAGEMENT, ECONOMICS AND PROGNOSTICS
(USA-KAZAKHSTAN)

**Collected articles of II International
Scientific-Theoretical Conference
«Language and intercultural communication»**

дағдылар септігін тигізеді және олар екінші тілді меңгеруде жаңа дағдылардың туындауына әсері өте зор. Сонымен, дағдылардың ауысуы орын алады, олар оң (тілдік құбылыстар ұқсас болған жағдайда) және теріс (бірінші тіл мен екінші тілдегі тілдік жүйелердің шалыс айқасуы) ауысу болуы мүмкін. Теріс ауысу «*дағды интерференциясы*» немесе қысқаша түрде «*интерференция*» деп аталады. Олай болса, мынадай қорытындылар жасалынады: біріншіден, тілдер арасындағы шалыс айқасу айырмашылығы бірінші тіл мен екінші тілді меңгеру арасындағы айырмашылықпен тікелей байланысты болып келеді; екіншіден, екінші тілді үйренер алдында Т1 (бірінші тіл) мен Т2 (екінші тіл) жүйесіндегі ұқсастықтар мен айырмашылықтар жөніндегі фактілерді көрсетуде салғастырмалы талдауды қолдану өте маңызды. Жалпы салғастырмалы талдауда генетикалық байланыстарға және типологиялық құрылымға қарамастан, негізінен екі тілді немесе бірнеше тілдерді олардың өзіндік сипаттарын және жүйелік тұтастығын анықтау мақсатында қолданады [6: 294-297].

Сондықтан, салғастырмалы талдау келесі мәселелерді шешуге мүмкіндік береді:

- грамматикалық құбылыстардың формасы мен мағынасына және құрылымы бойынша айырмашылықтарға байланысты шет тілін үйренуде туындайтын қиындықтарды айқындау;
- берілген құбылыстар бойынша кездесетін қиындықтар дәрежесін анықтау;
- тілдік норманың бұзылуын қандай жағдайда күтуге болады, қатені жою мен жөндеудің қандай түрлері барынша тиімді екендігін анықтау.

Үш тілдегі құбылыстарды саналы түрде талдау арқылы интерференция құбылысының алдын алуға болады, сонымен қатар, дифференциалды тәсілді қолдану барысында оқу материалындағы жүктемені жеңілдетуге болады. Және тіл аралық интерференция құбылысын есепке ала отырып, мәтін мен жаттығуларды тағайындау, бақылау жұмыстарын құрастыру тиімді оқыту үдерісін ұйымдастырудың маңызды элементі болып табылады.

Сондай-ақ, қатенің орын алу барысын ана тілі мен бірінші шет тілінің ықпалы тарапынан туындайтын интерференция құбылысы бойынша зерттеу, талқылау, талдау нәтижесінде интерференцияның алдын алу мен оны меңгерудің әдістері мен тәсілдерінің жүйесін жасауға болады. Бұл құбылыспен тиімді түрде күресу үшін мынадай әдістер мен тәсілдер ұсынылады:

- 1) тіл аралық салғастыру;
- 2) тіл аралық контрасты жаттығулар;
- 3) аударма әдісі;
- 4) күрделі ситуацияны вербальды ереже арқылы түсіндіру.

Қорытындылай келе, екінші шет тілін меңгеруде интерференция факторын есепке алу қатенің алдын алу мен олардың санын қысқартуға, оқу үдерісін жеңілдетуге мүмкіндік береді. Бірінші шет тілі мен екінші шет тілі бойынша саналы жүргізілген жұмыс тілдерді меңгеруде олардың өзара байланысы мен бір-біріне оң ықпал етуіне септігін тигізеді. Бұл ағылшын тілін меңгеруде интерференция құбылысының алдын алуға және оны игеруге зор мүмкіндік тудырады.

1. Сүлейменова Ә.Д., Шаймерденова Н.Ж., Смағұлова Ж.С., Аханова Д.Х. Әлеуметтік лингвистика терминдерінің сөздігі. – Астана: Арман-2008. – 392 б.
2. Ковылина Л.И. Синтаксическая интерференция и способы ее изучения. – Киев, 1983. – С. 7-10.
3. Ахметжанова З.К. Сопоставительное языкознание: казахский и русский языки. – Алматы, 2005. – 132 с.
4. Macmillan English dictionary for advanced learners. Second edition. – Macmillan publishers limited, 2007. – 497. – 960 p.
5. Corder S.P. Error analysis and Interlanguage. – Oxford University Press, 1981. – 66-69 pp.
6. Залевская А.А. Введение в психолингвистику. – М., 1999. – С. 294-297.

БОЛАШАҚ МАМАННЫҢ КӘСІБИ ШЕТЕЛ ТІЛІН МЕНГЕРУІ

Әзімжанова Г.М.

Қазақстан, Алматы, Қазақ ұлттық аграрлық университеті
usergreit06@mail.ru

Тірек сөздер: кәсіби білім, тұлға, мәтін, нарық талаптары, зияткерлік

Елбасы Н. Назарбаев Қазақстанның 2050 жылға дейінгі даму Стратегиясының бағыт – бағдарын айқындаған өзінің тарихи Жолдауында алда тұрған жеті бағытты бөліп көрсетті. Жетінші үлкен істің бірі – кәсіби білім беру. Еліміздегі білім беру реформаларының жалпы мақсаты - білім беру жүйесін жаңа әлеуметтік-экономикалық ортаға бейімдеу. Қазақстан Президенті Республиканы әлемдегі бәсекеге қабілетті 50 елдің қатарына енгізу туралы міндет қойған болатын. Білім беру жүйесін жетілдіру осы мақсатқа қолжеткізуде маңызды рөл атқарады. Осы ретте аграрлық мамандыққа даярлайтын жоғары оқу орындары алдында үлкен де салмақты міндеттер тұр. Бұл міндеттердің шешімі студенттерге мемлекеттік стандартқа, оқу бағдарламаларына сәйкес ғылым салаларынан білім берумен ғана шектелмейді. Жоғары мектепті бітірушілер болашақ кәсібін терең түсінетін, меңгерген білімін мазмұнды, дәлелді түрде, әдеби тілмен шебер жеткізе алатындай, тіл байлығы мол маман болып шығуы тиіс. Сондықтан жоғары оқу орнында оқытылатын шетел тілдері арқылы студенттерді тілдің мүмкіндіктеріне қызықтыру және ойлана шебер сөйлеу үрдісіне дағдыландыру маңызды мәселе болып табылады.

Осы тұрғыдан келгенде, болашақ маман шетел тілінен кәсіби білімімен бірге шығармашылық ойлау қабілеті жоғары, пікірін жүйелі түрде жеткізе алатын, кәсіби сөздікті меңгерген, сөйлеу шеберлігі қалыптасқан тұлға болуы тиіс.

Тілдесім – сөйлесім әрекетінің барлық түрлерін қамтитын ерекше құбылыс. Кәсіби тілдесімнің практикалық дағдылары оқыту процесінде мамандықтарына байланысты сөйлесудің үлгілері, яғни кәсіби және сюжетті – кәсіби сөйлесімдер мен терминдермен жұмыс жасау арқылы, мазмұны сол мамандыққа сай, қызығушылығын арттыратын

Салғастырмалы грамматика мен қазақ және орыс тілдеріндегі аударма курсынан білетініміздей, бұл тілдерде сөйлемдерде сөздердің орын тәртібі бірдей емес. Орыс тілінде сөйлемдер құрылымы өзгеруге бейім келеді сондықтан, қарым-қатынас жағдайына байланысты сөйлеуші әр түрлі нұсқаларды қолдана алады. Ал, қазақ тілінде сөйлемдер қатаң құрылыммен сипатталады. Олай болса, мына екі ережені назарда ұстаған жөн:

1) баяндауыш сөйлемнің соңында келеді; 2) анықтауыш өзі анықтайтын сөздердің алдында орналасады. Сөйлемді қазақ тілінен орыс тіліне және орыс тілінен қазақ тіліне аудару кезінде ең алдымен, сөйлемдегі сөздердің орын тәртібіне байланысты логико-семантикалық қатынасқа мән беру керек. Жай сөйлем немесе күрделі сөйлемдерде қате көбінесе сөздердің орын тәртібіне байланысты туындайды. Мысалы, «Ең биік ғимарат Алматының – мейманхана Қазақстан». Мұндай қате тілді меңгерудің алғашқы сатысында жиі кездеседі, оның себебі, синтаксистік ережелерді естен шығарып алу болып табылады [3: 132]. Ағылшын және қазақ тілдерінде сөйлемдегі сөздердің орын тәртібі тұрақты болғанымен, орыс тілінде еркін болады. Мысалы: тілді үйренушілер «When this house was built?» (Когда этот дом был построен?) деп қате жібереді. Студенттердің жіберген қателер қазақ тіліне қарағанда орыс тілінен теріс тасымалдың немесе интерференцияның басты көрінісі болып табылады. Олар ағылшын тіліндегі «Арнайы сұраққа сұраулы сөзден кейін алдымен бастауыш, содан кейін баяндауыш және т.б. сөйлем мүшелері орналасады» деген ережені ескермеген. Мұндай қате көп жағдайда қазақ және орыс тілдеріндегі сөйлемді ағылшын тіліне аудару кезінде орын алады.

С. Кордердің көзқарасына сәйкес ең басты атап өтетін жайт, «mistakes» (қателесу, шатасу, адасу) және «errors» (қате, жалған түсінік) ұғымдарының арасындағы айырмашылықты ажыратып алу болып табылады. Олай болса, екі ұғым арасындағы басты айырмашылықтарды белгілеу үшін түсіндірме сөздікте берілген анықтамаларға тоқталайық: «Mistake – something that is not correct, that you do, say, or write without intending to. A mistake is something that you make by accident, or is the result of bad judgment. (I'm sorry, I took your car by mistake)». «Error – mistake, especially one, that causes problems. An error is a mistake you make in something you are doing, that can cause problems (You've made a serious error in calculating your taxes)» [4: 497; 960].

Мұның біріншісін толқу, шаршау, әсер алу салдарынан болатын сөйлеу кезіндегі жаңсақтық және сөйлеуші тарапынан өз қатесін өзі барынша тезірек жөндеу алуға мүмкіндігі жағдайымен түсіндіруге болады. Ана тілінде немесе өзге тілде сөйлеуде барлық адам осы секілді қателер жібереді. Мұндай қателер «жүйесіздік қателері» (non-systematic errors, 'errors of performance' (сөйлеу кезіндегі қателер), немесе mistakes) деп аталады.

С. Кордердің пікірінше: «Осы іспеттес қателерді жібермеу үшін арнайы ереже іздеудің қажеті жоқ» [5: 66-69]

Ал errors екінші шет тілін меңгеруде тілді үйренушілердің екінші шет тілі ережелерінен ауытқуы болып табылады, олар тілді меңгерудегі нақты бір саты болып табылатын өз қатесін өзі жөндеу әрекетіне талпынып жасамайды. Бұл тұрғыда қателер екінші шет тіліне қатысты өзіндік ғылыми болжамды тексеру мен қалыптастыру үдерісіндегі индивидтің белсенділік танытуы ретінде орын алады. Мысалы, егер де ағылшын тілін үйренуші ала *«Does John can sing?» деп айтса, бұл сөйлем ең алдымен оны сұраулы формаға айналдыру үшін етістікті алдында «do» көмекші етістігін қолданамыз деген ережені ғана меңгерген күзирет деңгейін (бастапқы) көрсетеді. Ол мұнда шатасу (mistake) емес, оның екінші шет тіліндегі күзиретін көрсететін қате түсінікке (error) жол берді.

Кейде адам шатасты ма (mistake), әлде онда қате түсінік (error) қалыптасты ма, ол жағын ажырату қиынды туғызады. Сонымен, ағылшын тілін меңгеруші кейде «John can sing» деп дұрыс айтса, кейде, *«John cans sing» деп қате айтуы мүмкін. Бұл жағдайда жіберілген қатенің error немесе mistake екендігін нақты анықтау қиын. Алайда оның уақыт өте келе модальды етістіктерді дұрыс қолданбай, *«John wills go», *«John mays come» секілді қате жіберуі жалғаса беруі мүмкін. Олай болса, бұл сөйлемдердегі жіберілген қателер error болып табылады. Модальды етістіктердің қате формасын олардың етістіктер мен модальды етістіктерді ажырата алмауының айғағы деп қарастыруға келе ме? Дегенмен, олар кей кезде модальды етістіктерді дұрыс қолданғанда ғана олар ережені меңгеру үстінде немесе модальды етістіктерді (modals) етістіктерден (verbs) ажырата алады. Керісін айтпай, олар отырғанымыздай, mistake пен error ажыратуда субъективизм жетіспейді.

С. Кордер қателерді талдау барысын айқын түрде құрастырып, оның келесі сатыларын анықтады:

1. Тілді меңгерушілердің сөйлеу мысалдарын жинақтау (corpus of language is selected), мұнда іріктемелердің көлемін, мысалдарды жинақтау әдісін, жасы, жынысы, екінші тілді меңгеру деңгейін есепке ала отырып ақпаратшылардың құрамын анықтап алу өте маңызды.

2. Зерттеліп отырған корпустан қатені сәйкестендіру. Шектелген күзирет немесе оның мүлде болмау нәтижесінде пайда болатын қате (errors) мен сөйлеу кезінде шаршау немесе толқу салдарынан жаңсақтықтың кетуі алайда оны жөндеу алатын жағдайларды, яғни айқын «ескертулерді» (С. Кордер оларды 'lapses' деп немесе 'mistakes' деп атайды) жіктеу.

3. Осы тектес қатені түсіндіру мен топтастыру.

4. Қатенің туындау себептерін және психолингвистикалық механизмдерін түсіндіру.

5. Қатенің маңыздылығын (бағасын) анықтау.

Кордер С. қатенің «ашық, айқын немесе анық» (overt errors) деп аталатын және «жабық, бүркеншік» (covert errors) деп аталатын түрлерін бөліп қарастырады. «Ашық, айқын қателер» сөйлем деңгейінде грамматикалық сәйкессіздік (ungrammatical) болып табылады. «Жабық, бүркеншік қателер» өзіндік грамматикалық құрылым бойынша дұрыс болып келеді. Алайда, олар қарым-қатынас контекстінде дұрыс аударылмаған немесе дұрыс түсінбеген жағдайда туындауы мүмкін. Мысалы, «I'm fine» сөйлемі дұрыс құрылған және сөйлем деңгейінде қатесіз болғанымен, «Who are you?» деген сұраққа жауап ретінде айтылған жағдайда қате болып есептеледі.

Кордер С. бойынша жоғарыда аталған екінші тілді меңгеру кезінде жіберілетін қате (errors) «сөйлем деңгейіндегі қателер» және «дискурс деңгейіндегі қателер» деп аталады. Мысалы, department сөзі бар сөйлем алайық: «I saw their department» сөйлемі екінші тілдің грамматикасы бойынша дұрыс болып табылады. Алайда мұнда контекст Мәскеу тұрғындарымен байланысты. Екінші тілді меңгеруде бірінші тілді қолдану кезінде

21. Sysoyev, P.V. & Donelson L.R. (2004). Teaching Cultural Identity through Modern Language: Discourse as a Marker of an Individual's Cultural Identity. – Chicago: Chicago University Press. 84.
22. Wittgenstein, L. (1980). 'Culture and Value.' (Trans. by Peter Winch). – Chicago: Chicago University Press. 84.
23. Whorf, B.L. (1956). Language, Thought, and Reality: Selected Writings of Benjamin Lee Whorf. (Ed) John B. Carroll. – Cambridge: MIT Press.
24. Orville Boyd Jenkins, EdD, PhD, Culture, Learning and Communication, First posted 1 April. – 2000. – last updated 1 February, 2010 // <http://orvillejenkins.com/ethnicity/culturelearn.html>.
25. Dimitrios Thanasoulas, Language and Culture - a thesis, 2000-2009. // http://www.developingteachers.com/articles_tchtraining/culture1_dimitrios.htm.
26. Leveridge. N.A, The Relationship between Language & Culture and the Implications for Language Teaching, TEFL.net // <http://edition.tefl.net/articles/teacher-technique/language-culture>.

АҒЫЛШЫН ТІЛІН МЕНГЕРУДЕ ТІЛДІК ҚАТЫНАСТАҒЫ ГРАММАТИКАЛЫҚ ИНТЕРФЕРЕНЦИЯ ҚҰБЫЛЫСЫ

Әлиакбарова А., Утемғалиева Н.

Қазақстан, Алматы, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ
nasikhatd@mail.ru

Тірек сөздер: интерференция, тілдік норма, грамматикалық интерференция, морфологиялық интерференция, синтаксистік интерференция, салғастырмалы грамматика

Екінші шет тілін меңгеру жағдайында интерференция құбылысының назардан тыс қалмауы өте маңызды. Әлеуметтік лингвистика терминдерінің сөздігінде интерференцияға мынадай анықтама беріледі: «Интерференция – кәсіпті адамның бір тілінің екінші тілге саналы емес әсерінің үдерісі, сондай-ақ, осы ықпалдың нәтижесі. Интерференция, әдетте, үстем тілдің екінші тілге әсері арқылы жүзеге асырылады. У. Вайнрайх интерференцияны нормадан ауытқушылықпен байланыстырса, Э. Хауген тілдердің қондырылуы, шалыс айқасуы деп қарастырады. Интерференция тілдің әр деңгейінде әр түрлі байқалады, мысалы, фонетикалық-фонологиялық деңгейде акцентті ажырата алмау, редукцияның белгілерін көшіру, ал морфологияда екі тілдің грамматикалық сапаларын ұлғайту интерференция болады [1: 115].

Грамматикалық интерференция екінші шет тілін меңгеруде жиі кездеседі. Грамматикалық интерференция морфология мен синтаксис салаларына байланысты ерекшеленеді. Грамматика саласында тілдерлік интерференция құбылысы екі тілдегі грамматикалық категориялардың саны, олардың семантикалық шекарасы сәйкес келмесе және сөйлемдегі сөздердің орын тәртібінің еркін болып келуі екі тілде әр түрлі дәрежеде болған жағдайда туындайды. Бұл септеу кезіндегі ережені ескермеуге, грамматикалық бірлікті дұрыс таңдамауға алып келеді. Меңгеріліп жатқан тілдің грамматикалық формалары мен грамматикалық мағыналарын ана тілінің нормасы мен ережесіне сүйеніп қате сәйкестендірудің мынадай мысалдарын келтіруге болады: «a good piece of advice» немесе «some advice» деп айтудың орнына: «a good advice» деп қате жіберудің басты себебі, ағылшын тіліндегі «advice» деген саналмайтын зат есім тек жекеше түрде қолданылатын болса, қазақ және орыс тілдерінде бұл зат есім жекеше және көпше түрде қатар қолданылады. Грамматикалық интерференцияны меңгеру үшін екі тілдің грамматикасындағы ұқсастықтар мен айырмашылықтарды анықтап, оларды меңгеру үшін тілдерлік баламаларды табу қажет. Ағылшын тілінде грамматикалық интерференция шақ категориясы мен жақ категориясына қатысты туындайды. Мысалы, студенттер Present Perfect және Past Perfect формаларының орнына шатасып, Past Indefinite формасын қолданады. Сонымен бірге, қазақ және орыс тілдерінде артикль категориясы болмағандықтан, тілді үйренушілер ағылшын тіліндегі белгілілік (*the*) және белгісіздік (*a, an*) артикльдерін дұрыс қолдану кезінде үлкен қиындықтар туындайды.

Морфологиялық интерференция – бұл интерференцияны тудыратын тілдің сәйкес категориясының әсерінен болатын сөз таптарының категориялық белгілерінің бұзылуымен байланысты сөйлеу әрекетінде байқалатын нормадан ауытқу. Нормадан ауытқу формальды (мысалы, жіктеу кезіндегі жіберілетін қателер) және функционалды (грамматикалық формалардың дұрыс қолданылмауы) болуы мүмкін. Модификациялық интерференция донор тіліндегі грамматикалық үлгілері бойынша реципиент тіліндегі морфемалардың қызметтері мен формаларының өзгеруі болып табылады. Демеуліктер мен артикльдерді дұрыс қолданбау осы аталған типтегі интерференцияны туындатады. Мысалы, орыс тіліндегі «на странице пять» тіркесінің аналогиясына байланысты ағылшын тілінде «at the page five» тіркесінің орнына «on the page five» тіркесін қолданудан аналогиялық интерференцияны байқауға болады.

Грамматикалық синтаксистік интерференция сөйлеу кезінде донор тілдегі модельдер байланысының әсерінен реципиент тіліндегі элементтер байланысының бұзылуымен байланысты. Бұл ана тілінің немесе бірінші шет тіліндегі синтаксистік құрылымның саналы емес ұқсастырылуы жағдайында пайда болады. Синтаксистік құрылымдарды ұқсастыру синтаксистік құрылымның үш түрінен білінеді. Біріншіден, бұл плюс-сегментация, яғни донор тілдегі дистрибутивтік ережелердің (лингвистикалық бірліктердің байланысу ережесі) әсерінен реципиент тілдегі элементтердің ұлғаюы. Мысалы болымсыздық формасын шамадан тыс қолдану: «I have never been in London» деп айтудың орнына *«I haven't never been in London» деп қате жіберу орыс тіліндегі «Я никогда не был в Лондоне» деген сөйлемді ағылшын тіліне теріс ауыстырудың нәтижесі. Екіншіден, минус-сегментация, яғни донор тілдегі сәйкес модельдердің әсерінен реципиент тілдегі элементтер санының азаюы. Соңғысы, репликация, яғни донор тілдегі ережелердің әсерінен реципиент тілдегі үлгілер элементтерінің орын алмасуы болып табылады [2: 7-10].

УДК 811

ББК 81.2

Я 41

Научный редактор: Мадиева Г.Б.

Редакционная коллегия:

Умагова Ж.М.

Досыбаева Г.К.

Кенжекканова К.К.

Искакова Г.Н.

Язык и межкультурная коммуникация. Междунар. научно-практ. конф.

Науч. ред. Мадиева Г.Б. – Алматы: Казак университеті, 2013. – 269 с.

ISBN 978-601-247-474-9

Сборник материалов конференции подготовлен на факультете филологии, литературоведения и мировых языков Казахского национального университета имени аль-Фараби.

Все публикации даются в авторской редакции.

УДК 81

ББК 81

ISBN 978-601-247-474-9

© КазНУ им. аль-Фараби, 2013

СОДЕРЖАНИЕ

ДОКЛАДЫ ПЛЕНАРНОГО ЗАСЕДАНИЯ

| | |
|--|----|
| Jaroslav Cukan <i>Integrative, communicative and cultural-identifying function of language</i> | 8 |
| Рысалды Қ.Т. <i>Мәдениаралық коммуникацияның кейбір аспектітері туралы</i> | 8 |
| Michael Robtoy <i>Personal Experience of National and Cultural Stereotypes Affecting Intercultural Communication</i> | 9 |
| David Landis <i>Effects of globalization on the production of knowledge in two locations</i> | 11 |
| Смагулова Ж. <i>Социолингвистические изменения: к вопросу о методологии исследования</i> | 11 |

СЕКЦИЯ 1

ИННОВАЦИИ В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ В КОНТЕКСТЕ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ

| | |
|--|----|
| Adamová E. <i>EFL teaching and learning: overcoming language interference in the process of students' translation competence acquisition</i> | 15 |
| Janecová E. <i>Subtitling as a method of teaching language, translation, cultural studies and intercultural communication</i> ... | 17 |
| Yakup Doganay <i>The impact of cultural based activities in foreign language teaching at upper-intermediate (B2) level</i> | 18 |
| Әлиакбарова А., Утемғалиева Н. <i>Ағылшын тілін меңгеруде тілдік қатынастағы грамматикалық интерференция құбылысы</i> | 23 |
| Өзімжанова Г.М. <i>Оқу үрдісінде білім алушының «өздік жұмысын» ұйымдастырудың тиімділігі</i> | 25 |
| Балгазина Б.С. <i>Обучаем чтению «с интересом»</i> | 28 |
| Бахаутдинова Г.Н. <i>Интерактивный метод обучения японскому языку через аниме-сайт (пример его использования на уроке)</i> | 30 |
| Бекалаева А.О., Рыскеева Б.Д. <i>Цели и задачи проблемного обучения</i> | 33 |
| Бекмашева Б.Н., Махарова Г.С. <i>Шетел тілін оқыту әдістерің әр түрлілігі</i> | 35 |
| Бесирова Н.С. <i>Шет тілі сабағында жаңа ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың қолданылуы</i> | 37 |
| Valieva A.K., Kolesnikova T.P., Mustafina G.K. <i>Teaching listening via press</i> | 38 |
| Джаламова Ж.Б., Алдабергенқызы Л.А. <i>Изучение терминов как способ овладения языком специальности</i> | 40 |
| Жаңабекова М.А., Рскелдиева Д.Б. <i>Оқу үдерісінде білім алушының «өздік жұмысын» ұйымдастырудың тиімділігі</i> | 42 |
| Иманқұлова С. М. <i>Қазақ тілін оқытудың виртуальді жүйесі – заман талабы</i> | 44 |
| Исмаилова Ш.А. <i>Использование мультимедийных технологий в формировании самообразовательной компетенции у студентов неязыкового вуза</i> | 47 |
| Кагірбаева Г.А. <i>Teaching English</i> | 49 |
| Кудиченко Ю.Д. <i>Коммуникативный метод обучения иностранному языку: достоинства и недостатки</i> | 51 |
| Маткеримова Р.А. <i>Формирование лингвистического мышления в обучении французскому языку</i> | 53 |